

Лисенко Анна,
*Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
аспірант кафедри міжнародного приватного права
та порівняльного правознавства*

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Проблема національної безпеки належить до важливих багатоаспектних та інтегральних явищ суспільного життя нашої країни. Динамічні внутрішньодержавні зміни, які відбуваються в Україні, визначили її зовнішньополітичний курс на європейську інтеграцію. Перспективою цього процесу є формування загального європейського політико-економічного простору, в якому Україна зможе реалізувати свої інтереси.

Питання національної безпеки України пов'язані, перш за все, зі зміною ціннісних пріоритетів українського народу. Втілення в життя

суспільно-політичних прав і свобод людини, які охоплюють унікальне та своєрідне «право на безпеку», яке обумовлюється рівнем політико-економічного розвитку, правової та політичної культури суспільства та належними соціально-політичними умовами. Стан переговорного процесу щодо Угоди про асоціацію з ЄС, політика безпеки – складова інтеграційного руху України в ЄС в умовах, коли виклики і загрози безпеці мають транскордонний характер.

Науковці репрезентують поняття національної безпеки як стан захищеності життєво важливих інтересів особистості, суспільства і держави, людства в цілому від внутрішніх і зовнішніх загроз [1, с.9]. Це поняття стало класичним та було використане законодавцем в Законі України «Про основи національної безпеки України».

Сучасна наука наголошує увагу на тому, що для сучасної цивілізації найбільш характерними є трансформації від тоталітаризму (авторитаризму) до демократії [2, с. 6]. Тому, процеси глобалізації, посилення єдності світу з одночасним поглибленням його національної різноманітності, революція у військовій сфері призвели до зміни загроз та небезпек для людства, окремих націй і держав, що вимагає виробленню нових підходів глобальної, міжнародної та національної безпеки.

На сьогодні в Україні склалися такі політичні умови, за яких стан національної безпеки знаходиться в край хиткому становищі, та які призводять до накопичення нерозв'язаних проблем і зростання у людей незадоволення політикою органів державної влади. Низький рівень розвитку громадянського суспільства є чинником, який провокує конфліктогенність політичної сфери. Загрозу національній безпеці і стабільності держави, яка знаходиться на шляху трансформації від тоталітарного до демократичного стану, становлять відсутність традиції шанувати права людини й прагнення цивілізовано домагатися їх дотримання. На жаль, сьогодні в Україні є реальна загроза послаблення системи легального регламентування держави, що фактично призведе до роздержавлення суспільного життя. Поступово це буде призводити до зниження життєзабезпечення суспільства та відсутності реального координуючого впливу влади на життя суспільства.

Окрім внутрішніх загроз національній безпеці України, існують і зовнішні загрози. Стратегічна невизначеність зовнішньої політики, неврегульованість міжнародно-правових відносин із сусідніми державами та відсутність чіткого стратегічного плану інтеграції – це лише деякі з умов, які порушують стабільний стан національної безпеки.

Варто погодитись з О. Гончаруком, що концепція «національної безпеки» є частиною парадигми безпеки, яку слід розглядати не як окрему статичну ситуацію, а як динамічну – без відриву від процесів її еволюції в бік універсальної, глобальної безпеки, яка базується на засадах стабільності [2].

Окрім того, вчені підкреслюють, що інтеграція України у сфері безпеки має хороші перспективи. Це обумовлено, перш за все тим, що Україна може бути не лише споживачем безпеки, а й реальним вкладником [3, с.264].

Слушною є думка про те, що стан стійкості соціальної системи стосовно зовнішніх і внутрішніх несприятливих впливів визначає і характеризує безпеку суспільства, особистості та держави [4]. Відповідно до результатів соціологічних опитувань, проведених Центром О. Разумкова у 2017 р., переважна більшість громадян України відчувають себе незахищеними від великих стихійних лих, техногенних катастроф, терактів, воєнної агресії, епідемій, а також відчувають реальну загрозу втрати власності та бізнесу.

На сучасному етапі розвитку Української держави просліджується відсутність національної ідеї як парадигми, здатної консолідувати «політичну націю» шляхом вироблення консенсусної стратегії національно-державного розвитку. Задля вирішення даної проблеми Україні належить створити систему політичної безпеки, яка має повністю відповідати завданням демократичної держави. Таким чином, першочерговим завданням є розвиток громадянського суспільства, підвищення рівня політичної культури та правосвідомості населення. При цьому, важливо пам'ятати, щоб національна безпека була надійно захищена від свавілля і амбіцій силових структур безпеки (армії, правоохоронних органів, розвідки тощо). Тому, у виявленні і захисті справжніх національних інтересів у демократичних державах, величезна роль належить опозиції, незалежним ЗМІ, різним асоціаціям та фондам.

Підсумовуючи, варто визначити, що в аспекті зовнішньої політики і політики безпеки рух до європейської інтеграції уможливить входження України в систему безпеки ЄС, в якості повноправного суб'єкта, для спільної протидії загрозам національній і міжнародній безпеці. Нарешті, вступ до ЄС та світова глобалізація в значній мірі сприятиме утвердженню позицій нашої держави в системі міжнародних відносин.

В умовах глобалізації та євроінтеграції, накопичення зовнішніх і внутрішніх загроз національній безпеці України зумовлює створення дієвого механізму їх попередження та подолання.

Список використаних джерел:

1. Національна безпека України: сутність, структура та напрямки реалізації. : навч. Посіб. / О. Г. Данильян, О.П. Дзьобань, М.І. Панов. Харків: Фоліо, 2002. – 285 с.
2. Данильян О. Г. Місце та функції конфліктів у трансформаційний період розвитку суспільства / О. Г. Данильян // Вісник Національної юридичної академії

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

Кафедра філософії

ФІЛОСОФІЯ І ПРАВО

Тези доповідей
XV Міжнародної наукової конференції
аспірантів та студентів
(23 травня 2019 року)

Харків
«Право»
2019

УДК 340.12

Ф56

Організаційний комітет:

Голова – А. П. Гетьман, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Члени: О. Г. Данильян, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії; С. Б. Жданенко, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії; І. І. Коваленко, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії; Г. В. Коваленко, кандидат юридичних наук, асистент кафедри філософії

Тези друкуються мовою авторів у авторській редакції

Філософія і право : тези доп. XV Міжнар. наук. конф. аспірантів та студентів (23 трав. 2019 р.). – Харків : Право, 2019. – 406 с.

ISBN 978-966-937-721-0

У пропонованій до уваги читачів збірці тез і повідомлень XV Міжнародної наукової конференції аспірантів та студентів «Філософія і право» висвітлюється широке коло як загальнофілософських проблем, так і різноманітних аспектів філософії права. Певна частина матеріалів конференції розвиває і поглиблює філософські уявлення у царині правової онтології, правової антропології, теорії правових цінностей, теорії пізнання права та інституційного виміру права. Деякі напрацювання містять спроби не тільки по-новому підійти до осмислення вже достатньо розробленої проблематики, а й виявляються кроком на шляху пізнання раніше не відрефлектованого шару правової реальності. У цьому сенсі зміст нижченаведених тез засвідчує зацікавленість майбутніх фахівців права у більш глибокому теоретичному освоєнні тих феноменів правової реальності, пізнання яких є умовою розв'язання нагальних практичних завдань правотворчого й правозастосовного характеру в контексті гідного виконання професійної місії у розбудові правової державності в Україні.

УДК 340.12

Адреса редакційної колегії:

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
вул. Пушкінська, 77, Харків, 61024, Україна

© Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2019

© Оформлення. Видавництво «Право», 2019

ISBN 978-966-937-721-0